

AFRIKA PÅ VEJ

**Debatoplæg om regeringens prioriteter for samarbejdet med Afrika i
perioden 2007 til 2011**

1. Nye udfordringer, nye svar

Mange afrikanske lande - især i Afrika syd for Sahara - har i de senere år oplevet højere økonomisk vækst, mere samhandel, flere investeringer og frem for alt færre krige og mere demokrati. Der er en ny optimisme i Afrika og en tro på fremskridt. Det internationale samfund har forpligtet sig til at forøge bistanden til Afrika, og mange afrikanske regeringer er villige til at forstærke den reformindsats, som allerede har vist sig at give gode resultater.

Afrika er blevet vigtigere for løsningen af globale spørgsmål som klima, smitsomme sygdomme, bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, migration og radikaliserings. En række nye aktører – herunder ikke mindst Kina, Indien og Latinamerika - er begyndt at vise større interesse for Afrika – gennem styrkelse af de politiske bånd, samhandel, investeringer og bistand. Afrika har meget at vinde ved globaliseringen, og meget at bidrage med til resten af verden.

Også Danmarks forhold til Afrika syd for Sahara er mangfoldigt og handler om meget mere end udviklingssamarbejde. Vi er forbundet på mange måder bl.a. igennem samhandel, påvirkninger fra medierne, kunst, og gennem venskaber og familieband.

Selv med den forøgede internationale indsats vil det blive meget svært at nå FN's 2015-mål i Afrika. Som det fremgår af faktaboksen på side 5 og oversigten på side 6 er udfordringerne enorme, og fattigdom manifesterer sig på mange måder. Afrika står overfor en række store udfordringer og problemer, som det vil kræve en fælles indsats fra det internationale samfund og Afrika selv at løse. Danmark skal være en af Afrikas vigtigste partnere i kampen mod de store udfordringer og vi skal forøge vores bistand til Afrika. Partnerskabet skal først og fremmest hvile på Afrikas egen vilje til udvikling og på et samarbejde med afrikanske ledere, der demonstrerer både social ansvarlighed, reformvilje og respekt for de demokratiske spilleregler.

Afrikas andel af kapitalstrømme og verdenshandlen er faldet, og det samlede bruttonationalprodukt i Afrika syd for Sahara, når man ser bort fra de to store økonomier Nigeria og Sydafrika, er kun på størrelse med Danmarks. Der har kun været små forbedringer i adgangen til uddannelse og sundhed, og næsten 1 ud af 5 børn i Afrika når ikke at blive 5 år gamle. En tredjedel af alle børn går ikke i skole. 1 ud af 15 kvinder dør i forbindelse med svangerskab.

En af Afrikas største udfordringer ligger i den demografiske udvikling. En ny stor generation af unge afrikanere er på vej med energi og vilje til forandring, men de mangler uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Især de unge kvinder står overfor store udfordringer, da de mange steder fortsat må kæmpe for at opnå lige rettigheder og indflydelse på deres livsvilkår og på udviklingen af de afrikanske samfund.

Halvdelen af Afrikas befolkning er i dag under 18 år, og i modsætning til andre dele af verden forventes det, at ungdomsårgangene i Afrika vil fortsætte med at vokse i de kommende årtier. Allerede i 2015 ventes ungdomsårgangene mellem 15 og 24 år at udgøre mere end en femtedel af Afrikas samlede befolkning. I de næste 20 år vil der blive behov for 10-15 mio. nye jobs om året alene for at beskæftige de mange unge, der kommer ud på arbejdsmarkedet.

Manglen på indkomst- og beskæftigelsesmuligheder er et af de forhold, der bekymrer afrikanerne mest. I et Afrika, hvor flere lande i stigende grad er kendetegnet ved fred, demokrati og ansvarlige ledere, vil denne bekymring blive en vigtig politisk udfordring. Og manglende svar på denne udfordring har ikke kun betydning for de afrikanske samfund, men vil i stigende grad få det for Afrikas naboer, og dermed også Danmark.

Udviklingen i Afrika dækker over store forskelle mellem de afrikanske lande, og disse forskelle vokser. Nogle lande i Afrika har høj økonomisk vækst, mens en anden gruppe falder bagud i udskilningsløbet. Afrika kan ikke skæres over én kam. Danmarks samarbejde med Afrika må tage udgangspunkt i situationen i det enkelte land og i de forandringskræfter, der driver udviklingen. Krav om en ansvarlig regeringsførelse, der bekæmper fattigdom gennem fremme af demokrati og respekt for menneskerettighederne er også centralt for dette udgangspunkt. Danmark skal føre en sammenhængende politik, hvor det politiske og udviklingspolitiske, det økonomiske og sikkerhedspolitiske engagement indgår i et effektivt samspil, og hvor vægtningen af de forskellige indsatsområder vil være forskellig i de enkelte lande.

I fattige men stabile lande med økonomisk vækst og fremskridt vedrørende demokratisering og god regeringsførelse er udviklingssamarbejdet det vigtigste element i det danske engagement. Udgangspunktet er landenes egne planer og prioriteter, og deres vilje til at gennemføre dem. Der er også muligheder for et stærkere samarbejde om emner, der bliver mere aktuelle som følge af globaliseringen, og som ligger uden for den traditionelle udviklingsbistand. Det gælder bl.a. sikkerhedssektorreform, migration, klimatilpasning og samarbejde om kultur og medier.

Samfundsudviklingen i Afrika er præget af usikkerhed. Mange lande i Afrika er i krise og konflikt eller på vej ud af konflikt. I skrøbelige stater kan problemerne udvikle sig til en mere fundamental mangel på vilje eller evne til at tage ansvaret for udviklingsprocessen. Naturkatastrofer kan skabe eller forværre konflikter og kriser. Udviklingsbistand kan bidrage til stabilisering og genopbygning, men må ses i en snæver sammenhæng med mulighederne for at påvirke på andre måder gennem politiske og fredsbevarende indsatser både i de enkelte lande og på regionalt niveau. AU spiller en voksende rolle som ramme for et samarbejde mellem de afrikanske lande om stabilisering og konfliktløsning.

Enkelte afrikanske lande med stor økonomisk og politisk vægt har mulighed for at påvirke udviklingen i hele regionen i en positiv retning. Det gælder især Sydafrika og i nogen grad også Nigeria og Etiopien. Her spiller den traditionelle udviklingsbistand en mindre rolle, men til gengæld bliver bredere politisk og økonomisk dialog og samarbejde vigtigere.

Danmarks langvarige udviklingssamarbejde med en række afrikanske lande giver gode muligheder for at opbygge alliancer og samarbejde på en række områder. Med den nye Afrikapolitik vil regeringen lægge rammerne for Danmarks fremtidige samarbejde med Afrika syd for Sahara – baseret på de nye udfordringer og de nye muligheder, som globaliseringen skaber.

Målsætningerne i regeringens nye Afrika-politik er:

- ❖ Afrika skal med i globaliseringen.
- ❖ Øget regional integration og øget samarbejde mellem EU og Afrika.
- ❖ Mere og bedre bistand til Afrika – og fokus på unge, kvinder og beskæftigelse.

Faktaboks:

Der er for lidt fremskridt i bekæmpelsen af Afrikas fattigdom: Selvom andelen af afrikanere, der lever under 1 USD om dagen falder noget som følge af den økonomiske vækst, så stiger det samlede antal fattige fortsat. FN's 2015-mål om at halvere antallet af fattige, kan ikke nås i Afrika. Den forventede levealder er kun på 46 år, sammenlignet med 65 år i andre udviklingslande.

Kvinderne er ikke med i udviklingsprocessen: I dag er kun godt en tredjedel af Afrikas formelle arbejdsstyrke kvinder, og kun 16% af parlamentsmedlemmerne er kvinder. Under halvdelen af børnefødslerne i Afrika finder sted med deltagelse af uddannede jordmødre eller sygeplejersker.

Afrikas unge mangler beskæftigelse og uddannelsesmuligheder: Der skal skabes 10-15 millioner nye jobs om året alene for at beskæftige de mange unge, der kommer ind på arbejdsmarkedet. Der er fremskridt i adgangen til grunduddannelse, men det er fortsat kun 64% af Afrikas børn, der går i skole. Erhvervsuddannelserne og de højere uddannelser giver ikke de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger.

HIV/AIDS dræber millioner i Afrika og dræner kontinentet for energi: 64% af alle HIV-smittede i verden og 90% af børn med HIV er afrikanere. Mindre end 50% af afrikanske unge har tilstrækkelig viden om HIV/AIDS.

Afrika er ikke nok med i den globale økonomi: 10% af verdens befolkning er afrikanere, men kun 2% af verdens BNI, internationale investeringer og udenrigshandel er i Afrika.

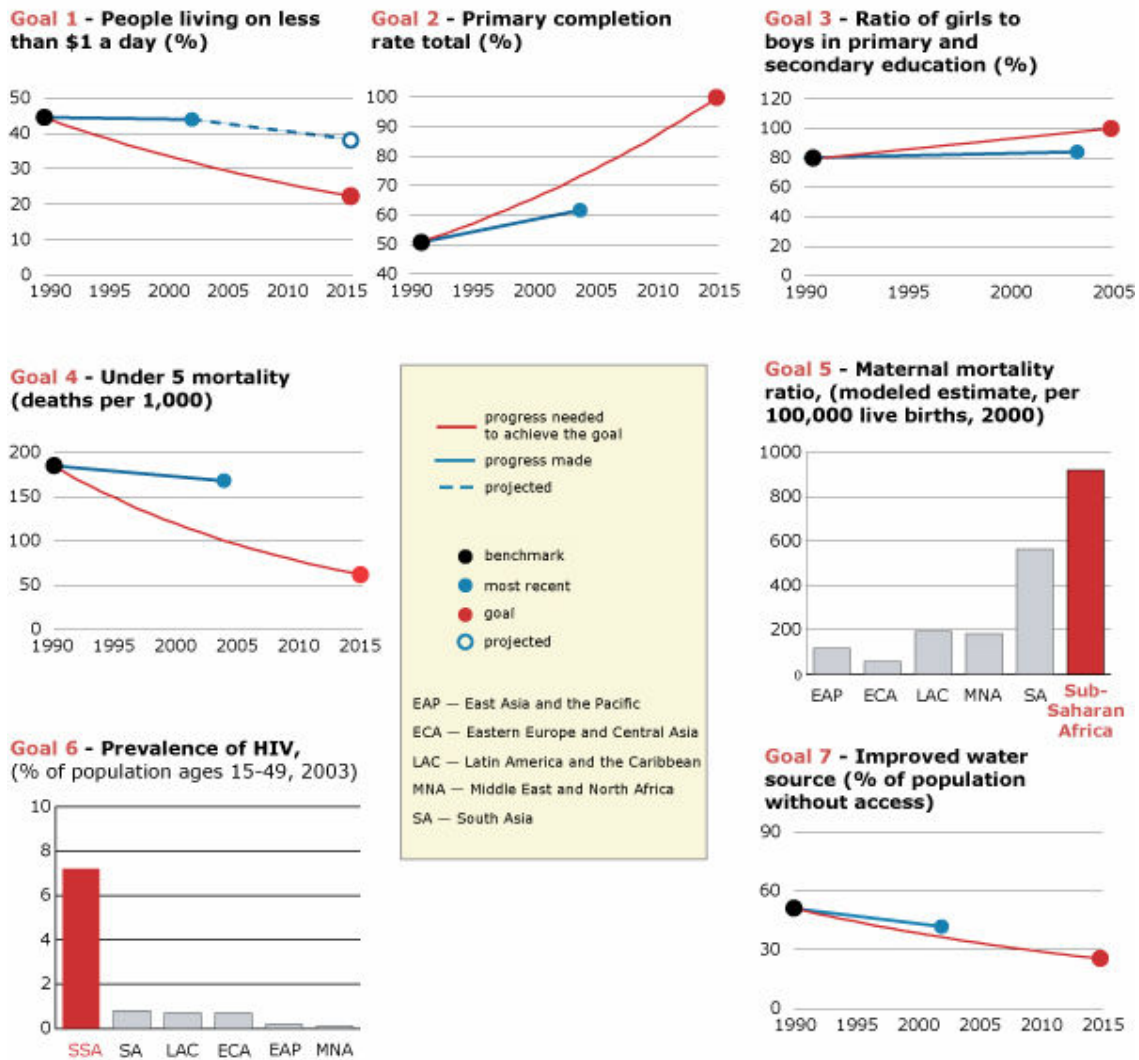
Afrikas miljø er hårdt belastet, og klimaforandringerne vil ramme Afrika hårdt: To tredjedele af Afrikanerne lever fortsat på landet og er direkte afhængige af naturgrundlaget, og i modsætning til andre dele af verden stiger landbrugets produktivitet ikke. Klimaforandringerne vil forstærke tendensen til ørkenspredning og forøge risikoen for ødelæggende naturkatastrofer.

Konflikter og ustabilitet hæmmer fremskridt: Mange lande i Afrika kæmper for at sikre stabilitet og genopbygning efter konflikter, og risikoen for tilbageslag er høj. 4-5 millioner afrikanere er flygtninge og 12-13 millioner er internt fordrevne.

Menneskerettighederne bliver fortsat ikke respekteret: Gennemførelsen af internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet halter i visse lande bagefter. På trods af mere demokrati er forholdene for oppositionsgrupper og menneskerettighedsforkæmpere fortsat svære.

Kilder: FN og Verdensbanken

Afrika og FN's 2015-mål



Kilde: World Bank, 2006, *African Development Indicators 2006*, WB, Washington DC.

2. Afrika - en partner i globaliseringen

Globaliseringen giver samhandel og investeringer, men skaber også andre muligheder og udfordringer. Elektroniske medier og billigere transport gør det lettere at rejse og udveksle ideer. Vi kommer tættere på hinanden, og det understreger behovet for dialog og samarbejde bl.a. om fælles værdier som menneskerettigheder og ligestilling.

Der er brug for et partnerskab, der bringer Afrika ud af den ensidige rolle som bistandsmodtagere præget af korrupsion og konflikter og mere ind på den internationale scene. Dialogen og samarbejdet skal give mulighed for gensidig forståelse og påvirkning og må bygge på en klar erkendelse af, at interesser og synspunkter ikke altid er sammenfaldende. Der er behov for at involvere både regeringer, civilsamfund og den private sektor. Mange afrikanske lande har vist, at de både kan og vil deltage i globaliseringen og sikre sig en andel af de økonomiske gevinster, som den kan give. Det er fremtiden for Afrika, ligesom det er for resten af verden.

Afrika har store oliereserver og andre naturressourcer, som er med til at give kontinentet en voksende strategisk betydning. Der er også voksende international opmærksomhed om den trussel, som voksende radikalisering i Afrika kan komme til at udgøre i fremtiden. De fleste afrikanske lande forholder sig selv til disse udfordringer og er i stigende grad udenrigs- og sikkerhedspolitiske aktører. Det regionale samarbejde i Afrika er ramme om dialog og samarbejde blandt landene i Afrika, men der er også voksende interesse for udenrigs- og sikkerhedspolitisk dialog mellem afrikanske lande og lande uden for Afrika, selvom Afrikas stemme i det internationale samfund fortsat ikke er så stærk, som den burde være.

Danmark kan bygge videre på det tætte forhold til vore programsamarbejdslande og systematisk inddrage nye områder i dialogen. Det giver mulighed for at opbygge alliancer og en platform til at forstærke dansk indflydelse i regionen og globalt.

Regeringen vil arbejde for:

- ✓ At gruppen af Afrikanske lande bliver stærkere repræsenteret i FN's Sikkerhedsråd.
- ✓ Bedre og tættere samarbejde mellem FN og AU, især på det sikkerhedspolitiske område.
- ✓ Mere dialog på politisk niveau – herunder ministre og folketingsdelegationer – om emner der ligger ud over bistandssamarbejdet.
- ✓ At fremme afrikanske kvinders deltagelse i globaliseringen gennem økonomisk og politisk ligestilling.
- ✓ At fremme respekten for menneskerettighederne i Afrika, bl.a. gennem retsreformer og institutionsopbygning og med fokus på gennemførelsen af traktatforpligtelser, arbejdet imod tortur og dødsstraf og fremme af oprindelige folks rettigheder.
- ✓ Styrket dialog om sikkerhedssektorreformer og evt. gradvis udvikling af et bilateralt samarbejde mellem danske og afrikanske forsvars- og politistyrker herunder fortsat støtte til udviklingen af African Standby Forces.
- ✓ Regeringen vil endvidere arbejde for at styrke afrikansk deltagelse i det globale samarbejde på ikke-spredningsområdet.

- ✓ Tættere samarbejde og udveksling mellem Danmark og Afrika vedrørende forskning – f.eks. om landbrug, sundhed og sikkerhed - kultur og medier.
- ✓ Forstærket politisk dialog med Sydafrika om en vifte af spørgsmål af betydning for hele kontinentet og med styrket fokus på indsatser, der kan støtte Sydafrikas rolle i andre dele af Afrika.

Klimaforandringer og migration er to vigtige globale udfordringer, hvor Afrika spiller en stadig vigtigere rolle. Det er nødvendigt at få Afrika mere med i det internationale samarbejde for at finde bæredygtige løsninger på globale udfordringer. Afrika skal inddrages i et globalt samarbejde vedrørende migration og udvikling. Der skal sættes fokus på sammenhængen mellem migration og udvikling – på at tackle de voksende udfordringer fra migration og på bedre at drage nytte af dens muligheder. Manglende sikkerhed og beskæftigelse er de vigtigste migrationsårsager for afrikanere. Klimaforandringerne vil i sig selv kunne skabe øget migration både i og ud af Afrika. Afrika er den verdensdel, der bidrager absolut mindst til den globale opvarmning, men er samtidig det kontinent, der forventes at skulle bære de alvorligste konsekvenser.

Regeringen vil:

- ✓ Inddrage Afrika i løsninger på de globale klimaudfordringer under de kommende forhandlinger om en afløser for Kyoto-traktaten, og arbejde for at sikre resultater, der tilgodeser hensynet til Afrikas udvikling.
- ✓ Arbejde for at afrikanske lande kan få adgang til finansiering af projekter med henblik på en reduktion i udledningen af drivhusgasser i de lande, hvor der er et særligt behov.
- ✓ Forstærke dialogen om international migration og støtte opbygningen af administrativ kapacitet til at planlægge og styre migrationsstrømme i både oprindelseslandene og på regionalt plan.
- ✓ Arbejde for en forbedret dialog mellem oprindelses- transit og destinationslandene, der skal skabe grundlag for et effektivt internationalt samarbejde om migration – bl.a. gennem EU.
- ✓ Fastholde en markant nærområdeindsats til de fattigste udviklingslande. Sammenhængen mellem national flygtninge- og asylpolitik og tiltag i nærområderne vil fortsat blive vægtet højt.
- ✓ Arbejde for at mindske konsekvenserne af hjerneflugt bl.a. gennem stipendier til unge afrikanere.
- ✓ Inddrage afrikanske diaspora organisationer i Danmark som partnere i indsatsen i Afrika.

Danmarks eksport og investeringer i Afrika er yderst begrænsede og koncentreret på få lande, men stadig flere danske virksomheder og investorer viser interesse for potentialet på nye afrikanske markeder. Afrika kan på længere sigt blive et vigtigt vækstmarked, hvorfor danske virksomheder allerede nu med fordel kan gøre sig erfaringer og opbygge netværk. I en mindre gruppe af lande med høj vækst som f.eks. Ghana, Tanzania, Kenya og Sydafrika er der særligt interessante muligheder for dansk erhvervsliv. Et tættere kommercielt samarbejde skal bygge på internationale standarder for virksomhedernes sociale ansvar og for bekæmpelse af korruption, f.eks. gennem implementering af FN's Global Compact.

Gode rammebetingelser for erhvervslivet er en forudsætning for at tiltrække udenlandske investeringer. De afrikanske regeringer må selv gå forrest i arbejdet med at fremme erhvervs klimaet, herunder at bekæmpe korrupsion. Danmark kan samarbejde med andre donorer og aktører om at overvinde konkrete forhindringer på landeniveau for udenlandske investeringer og for en større samhandel mellem Afrika og de rige lande. Det gælder f.eks. også ved mangel på infrastruktur, hvor bl.a. EU-Kommissionen og Verdensbanken yder vigtig bistand. I lande med gode rammebetingelser og vilkår for virksomhederne kan erhvervsfremstød med deltagelse af danske virksomheder medvirke til at øge samhandlen.

Regeringen vil:

- ✓ Arbejde for bedre afsætningsmuligheder for Afrikanske landes eksport på verdensmarkederne – især inden for rammerne af EU og WTO.
- ✓ Forstærke støtten til forbedring af erhvervs- og investeringsklimaet i en række afrikanske lande, herunder korrupsionsbekæmpelse.
- ✓ Arbejde for danske erhvervsfremstød i lande med høj vækst, så danske og afrikanske virksomheder sammen kan udvikle nye forretningsmuligheder.
- ✓ Sikre, at Danmarks Eksportråd giver prioritet til at assistere danske virksomheder i Afrika.

3. Regional integration fremmer samhandel, vækst og stabilitet

Afrika satser nu ligesom Europa på at skabe stabilitet og vækst gennem en integrationsproces, der forbinder politisk og sikkerhedspolitisk samarbejde med økonomisk samarbejde og fremme af demokrati og menneskerettigheder. Samarbejde om fælles standarder og lavere indbyrdes toldbarrierer kan skabe større afrikanske regionale markeder, som bl.a. vil være mere interessante for internationale investorer. En gensidig åbning af de afrikanske markeder vil være et vigtigt skridt på vejen til en generel liberalisering af de afrikanske landes import. De afrikanske lande har forpligtet sig til at styrke Afrikas egne samarbejdsorganisationer, så afrikanerne bedre selv kan håndtere udfordringerne og få en stærkere stemme i det internationale samfund. Danmark har siden 2004 ydet støtte til opbygningen af en afrikansk sikkerhedsarkitektur under Afrikaprogrammet for Fred, der sigter på at styrke de afrikanske organisationers kapacitet til at håndtere kriser og bidrage til fredsbevarende operationer. De afrikanske samarbejdsorganisationer har stigende vilje til at træffe beslutninger og udvikle fælles politikker, men der er mangel på kapacitet til at gennemføre beslutningerne, og den danske støtte bidrager især på dette område. Støtten er baseret på solidt afrikanske ejerskab, og går til de afrikanske organisationers egne initiativer og så vidt muligt direkte til deres budgetter.

Regeringen vil arbejde for:

- ✓ At lancere et nyt initiativ for støtte til afrikansk integration herunder i AU-regi i 2009, der udover støtte til sikkerhedsarkitekturen også rummer komponenter til støtte for økonomisk samarbejde samt demokratisering, ligestilling og fremme af menneskerettighederne.
- ✓ En samlet dagsorden, hvor AU, NEPAD og de subregionale økonomiske samarbejdsorganisationer alle er del af en fælles ramme for at fremme af fred og udvikling i Afrika. Organisationerne skal spille bedre sammen og deres samlede kapacitet udnyttes bedst muligt.

EU har en vigtig rolle at spille i forhold til de afrikanske samarbejdsorganisationer, og samarbejdet mellem EU og Afrika kan bl.a. anvendes til at videreformidle Europas erfaringer med at fremme vækst og stabilitet gennem integration. EU Kommissionen yder allerede omfattende støtte til afrikansk integration, og den bilaterale danske støtte til de afrikanske regionale organisationer vil derfor blive tilrettelagt i et tæt samarbejde med EU. EU Kommissionen er en vigtig donor i de enkelte afrikanske lande, især inden for infrastruktur og energi, og EU spiller gennem den fælles handelspolitik en afgørende rolle for Afrikas eksportmuligheder på verdensmarkederne.

Regeringen vil arbejde for:

- ✓ En styrkelse af EU's dialog og samarbejde med afrikanske organisationer bl.a. gennem vedtagelse af en fælles strategi under EU-Afrika topmødet i Lissabon i december 2007.
- ✓ At de økonomiske partnerskabsaftaler mellem EU og afrikanske lande (EPA'erne) fremmer udvikling og beskæftigelse gennem markedsåbning og regional integration i Afrika og integration i verdenshandelen. Forhandlingerne og gennemførelsen af EPA'erne må forankres i de eksisterende samarbejdsorganisationer i Afrika og i deres sekretariater.
- ✓ Bedre adgang for de afrikanske lande til det europæiske marked, og at de ikke udsættes for unfair konkurrence på deres hjemmemarkeder fra subsidierede europæiske landbrugsvarer. EU's 'Everything-but-Arms' ordning bør udvides til at omfatte alle lande syd for Sahara og oprindelsesreglerne gøres mere lempelige.
- ✓ At landene i Afrika fremmer deres indbyrdes samhandel – gerne ved etablering af egentlige afrikanske frihandelsområder.
- ✓ Et udviklingsvenligt resultat af WTO-forhandlingerne, bl.a. ved at støtte de afrikanske landes forhandlingskapacitet.
- ✓ At fremme EU's Afrika energi initiativ, herunder gennem bidrag til den nye EU-Afrika infrastruktur fond.

Politiske kriser og konflikter truer fortsat stabiliteten og udviklingen på kontinentet. De afrikanske lande er selv blevet mere aktive i de senere år for at fremme demokratiseringsprocesser og fredsmægling. Ikke mindst NEPAD initiativet peger fremad med den gensidige forpligtelse for medlemslandene til at lade deres regeringsførelse underkaste en kritisk gennemgang. På trods af stigende politisk vilje i en række medlemslande har AU og NEPAD fortsat ikke formået at løfte denne opgave på overbevisende vis. Det kræver både at de politiske forpligtelser føres ud i livet, og at der afsættes ressourcer til at opbygge den nødvendige kapacitet hertil. Danmark vil overfor de afrikanske partnerlande understrege vigtigheden af, at NEPAD-initiativet kommer til at fungere bedre. Krisen i Darfur understreger tydeligt disse udfordringer. Der er derfor behov for fortsat FN involvering og for støtte fra det internationale samfund.

Danmark yder støtte til opbygning af de regionale organisationers kapacitet til at håndtere kriser og konflikter. Men Danmark kan også yde bilaterale indsatser. Danmark bør bidrage til løsninger i 2-3 af Afrikas vigtigste brændpunkter, gennem indsatser, der omfatter såvel civile som militære instrumenter, og hvor Danmark både vil yde direkte bidrag og deltage med kapacitetsopbygning for at gøre det muligt for de afrikanske lande selv at håndtere konflikterne

Det gælder især i Sudan, men forhåbentligt vil det inden for få år blive muligt at hjælpe et nyt demokratisk, men dybt forarmet Zimbabwe på fode efter års undertrykkelse og økonomisk tilbagegang.

Efter kriser og konflikter ligger der en stor opgave i genopbygning og stabilisering. Retsopgør og forsoningsprocesser kan bidrage til at skabe politisk stabilitet og lægge grunden for opbygning af retssamfund. Militære organisationer og oprørsgrupper er ofte domineret af mænd. Efter fredsslutning er der en særlig udfordring i at sikre, at disse mønstre bliver ændret, så kvinder også får mulighed for at bidrage til freden på lige fod med mænd.

Regeringen vil:

- ✓ Bidrage til sammenhængende internationale indsatser i kriser og konflikter i Afrika, der omfatter diplomatiske, sikkerhedsmæssige, humanitære og udviklingsmæssige elementer. Indsatsen vil blive fokuseret på nogle få lande, der har høj politisk prioritet. Danmark kan hjælpe i et tæt samarbejde med multilaterale organisationer som eksempelvis UNDP og gennem stærk involvering af danske NGO'er.
- ✓ Bidrage til militære operationer i Afrika, når der er behov og mulighed for det.
- ✓ Deltage aktivt i donorsamarbejdet i Sydsudan med henblik på at fremme gennemførelsen af Nord-Syd fredsaftalen
- ✓ Yde en aktiv indsats for at skabe rammerne for en løsning på konflikten i Darfur.
- ✓ Deltage aktivt i de internationale bestræbelser på at fremme demokrati og menneskerettigheder i Zimbabwe, særligt gennem EU.
- ✓ Fortsætte og intensivere den danske bistand til civilsamfundet og andre demokratikræfter i Zimbabwe, så Danmark har en solid platform for at deltage i en kommende genopretningsfase.
- ✓ Arbejde for, at FN's nye Fredsopbygningskommission yder en effektiv indsats med fokus på Afrika i tæt samspil med Afrikas egne samarbejdsorganisationer.

4. Mere og bedre bistand til Afrika

Fattigdomsbekæmpelse er fortsat den helt centrale målsætning for regeringens Afrikapolitik. Gennemsnitsindkomsten pr. indbygger i de lande, Danmark har programsamarbejde med, ligger under 10 kr. om dagen. I de afrikanske lande og områder, hvortil Danmarks yder nødhjælp, nærområde- og overgangsbistand, er fattigdommen ofte endnu mere udtalt.

Hovedelementet i Danmarks relationer med Afrika skal også i de kommende år være det langsigtede udviklingssamarbejde i et dusin lande. Regeringen vil bygge videre på den hidtidige bistandsindsats, der har været med til at skabe gode resultater, og som der står international respekt om. Kvinder og HIV/AIDS vil blive fastholdt som centrale prioriteringer i Afrika. Koncentrationen ventes, inden for den nærmeste årrække, fortsat at ske på de 9 nuværende programsamarbejdslande samt Niger og Sydafrika. Hertil kommer indsatserne i Sudan og på sigt Zimbabwe, der hænger tæt sammen med Danmarks politiske og diplomatiske rolle.

Afrika vil fortsat stå i centrum i dansk udviklingsbistand, og den bilaterale bistand til Afrika vil blive forøget, så den i de kommende år kommer til at udgøre 2/3 af den samlede bilaterale bistand. Regeringen vil også fastholde andre lande på deres forpligtelser til at yde mere bistand til Afrika og vil bringe dette spørgsmål op i internationale sammenhænge.

God regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne er afgørende for udvikling og grundlaget for dansk bistand til Afrika. Uden god regeringsførelse vil bistandsindsatsen kun have begrænset virkning. Det vil være afgørende for Danmarks engagement, at de afrikanske ledere og samarbejdspartnere selv går forrest i dette arbejde og viser vilje til at gennemføre de nødvendige ændringer og reformer.

Kampen mod korruption er central. Korruption kan have forskelligt omfang og tage forskellige former – lige fra plyndring af statens ressourcer på højt niveau til bestikkelse af lokale embedsmænd og politi. Der er behov for at sikre at offentlige indkøb finder sted i overensstemmelse med internationale standarder. Tilsvarende er der behov for at styrke parlamenternes, mediernes og civilsamfundets muligheder for at få indsigt i regeringens arbejde og udøve demokratisk kontrol. Danmark bygger sit udviklingssamarbejde på et nul-tolerance princip over for alle former for misbrug af danske bistandsmidler, og støtter aktivt partnerlandenes egen kamp mod korruption.

En effektiv bistandsindsats må bygge på de processer og forandringer, der allerede finder sted i de enkelte afrikanske lande. Der er brug for en dialog med både afrikanske regeringer, politikere, civilsamfundsrepræsentanter, forretningsfolk, traditionelle og religiøse ledere, forskere og kulturpersonligheder. Udgangspunktet må være de enkelte landes egne fattigdomsstrategier. Afrikanernes initiativ og ideer skal være afgørende og der skal sikres størst muligt ejerskab. Modtagerlandenes regeringer må først og fremmest stå til ansvar for deres befolkninger og sikre adgang til informationer om udviklingsindsatsen og de resultater, der bliver opnået.

I de senere år er en række donorer uden for den traditionelle OECD-donorkreds begyndt at gøre sig gældende i Afrika. Det gælder bl.a. visse lande i Asien, især Kina, som i 2006 lovede at fordoble sin bistand til Afrika frem mod 2009. Det er en positiv udvikling, at Kina f.eks. yder støtte til infrastrukturprojekter. Samtidig er det dog vigtigt at de afrikanske lande gennem aftaler med nye donorer f.eks. Kina sikrer sig, at disse nye partnere bidrager til at understøtte til en udviklingsproces, der fremmer demokrati og menneskerettigheder, sikrer miljøet, samt sikrer investeringer og bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, der giver beskæftigelse og økonomisk fremgang til afrikanerne. Det er Afrikas langsigtede udvikling, det drejer sig om.

Regeringen vil:

- ✓ Gradvis øge landerammerne i programsamarbejdslandene i Afrika afhængig af fortsatte fremskridt fra partnernes side. Dette vil sikre yderligere fokus på programsamarbejdslandene i Afrika i den bilaterale bistand og dermed konsolidere den geografiske koncentration af bistanden.
- ✓ Arbejde for, at der skabes bedre rammer om den demokratiske deltagelse i udviklingsprocessen inden for de parlamentariske systemer og i det direkte samspil mellem stat og civilsamfund. Det vil være vigtigt at sikre, at offentligheden og lokale

civilsamfundsorganisationer får bedre muligheder for at spille en rolle, herunder i kampen mod korrupsion. Der vil blive udarbejdet en ny dansk civilsamfundsstrategi som baggrund for dette.

- ✓ Inddrage danske NGO'er i både fortalervirksomhed og levering af sociale serviceydelser i Afrika afhængig af de lokale forhold. Indsatsen vil blive skræddersyet til situationen i det enkelte land og hensynet til at sikre stærkt nationalt ejerskab.
- ✓ Satse målrettet på at fremme god regeringsførelse i Afrika og på at udvikle de afrikanske regeringers kapacitet til selv at planlægge og gennemføre udviklingsaktiviteter og til at bekæmpe korrupsion.
- ✓ Koncentrere bistanden på færre, men betydeligt større og mere effektive indsatser. Fra de nuværende mere end 50 sektorprogrammer og tværgående indsatser i programsamarbejdslandene skal vi efterhånden ned på ca. 40 indsatsområder. Regeringen vil inden for hvert programsamarbejdsland især satse på en eller to sektorer, hvor Danmark kan spille en ledende rolle blandt donorerne.
- ✓ Arbejde for at styrke donorkoordinationen under ledelse af modtagerlandene, så donorer uden for den traditionelle donorkreds i Afrika - herunder Kina - også deltager og lever op til internationale aftaler og normer.
- ✓ Opfordre de afrikanske partnerlande til at sikre at de aftaler, der indgås med nye donorer, herunder Kina, er til gavn for hele befolkningen og bygger på fattigdomsorientering.

5. Fokus på beskæftigelse, unge, kvinder og beskæftigelse

De unge kan skabe positiv forandring, men der er også risiko for, at deres energi bliver ledt i en negativ retning, hvis de ikke har et rimeligt perspektiv for fremtiden. En større indsats for børn og unge i Afrika og for bedre beskæftigelsesmuligheder er ikke blot en indsats mod fattigdom, men også en indsats mod radikaliserings, ufred og illegal immigration.

Der er især grund til at fokusere på Afrikas unge kvinder. Uligheder mellem mænd og kvinder er fortsat en væsentlig årsag til fattigdom. Fattige kvinder har stadig ringere adgang til offentlige serviceydelser end fattige mænd. Vold mod kvinder er udbredt, og flere kvinder end mænd kan ikke læse og skrive. Kvinder er ofte socialt og politisk marginaliserede. Alt dette er med til at forhindre kvinder i at deltage i udviklingsprocessen og bidrage til den fælles indkomst i den enkelte husstand. Manglende ligestilling er en vigtig årsag til fattigdom for både mænd og kvinder og for hele samfundets udvikling. Både kvinder og mænd må være med til at skabe positive resultater, der bygger på afrikanske forudsætninger og kultur. Unge afrikanske kvinder må sikres større synlighed og deltagelse i det politiske liv, i civilsamfundet og i erhvervslivet. Det er helt afgørende for bekæmpelsen af fattigdommen, at kvinderne bliver inddraget i udviklingsprocessen og deres ressourcer udnyttet som drivkraft for den økonomiske udvikling.

Det skal kunne betale sig at producere i Afrika. Forøget økonomisk vækst i Afrika baseret på den private sektor bliver helt afgørende for, at de kommende ungdomsårgange kan bidrage til udviklingen og få opfyldt deres håb for fremtiden. Det vil kræve massive investeringer i en forøgelse af produktivitet og konkurrenceevne. God regeringsførelse, øget regional integration og adgang til de rige landes markeder vil være afgørende for, om det lykkes. En vigtig del af

rammebetingelserne for landbruget og den private sektor er bedre beskyttelse af ejendomsrettigheder – herunder matrikulering. Men økonomisk vækst er ikke nok i sig selv. Der er behov for en målrettet indsats for at sikre, at væksten bliver omsat i indkomstmuligheder for de mange fattige og produktiv beskæftigelse til Afrikas talstærke ungdom.

Religiøse grupper spiller en stor og voksende rolle i Afrika, og de er bl.a. med til at sikre adgang for de fattige til sundhed og uddannelse. Men der er også voksende bekymring for, at religion kan forhindre fremskridt og nytænkning, især når det gælder ligestilling og adgang til prævention. Religion kan i nogle tilfælde skabe spændinger i samfundet og være en årsag til radikaliserings og konflikt. Der er behov for at engagere religiøse grupper i dialog og samarbejde.

Det vil også være nødvendigt fortsat at støtte svage og marginaliserede grupper og sikre deres adgang til sundhed og uddannelse. Det gælder bl.a. handicappede, forældreløse børn og børn i væbnede konflikter. Der vil fortsat være fokus på situationen for oprindelige folk i Afrika, som i vidt omfang marginaliseres økonomisk og politisk og oplever diskrimination i adgangen til offentlige serviceydelser.

Regeringen vil:

- ✓ Fremme inddragelse af kvinder i økonomien, det politiske system og i sociale sammenhænge gennem specifikke og målrettede indsatser.
- ✓ Arbejde for ligestilling mellem mænd og kvinder som et tværgående hensyn i den samlede indsats og i den politiske dialog.
- ✓ Sætte fokus på ungdom og beskæftigelse i Afrika som et tema for de forstærkede udviklingsindsatser i Afrika, især inden for erhvervsudvikling, landbrug og uddannelse, hvor Danmark allerede er til stede.
- ✓ Forstærke indsatsen mod HIV/AIDS i Afrika gennem voksende bevillinger i de kommende år med fokus på kapacitetsopbygning og forebyggelse. HIV/AIDS skal indgå som et tværgående hensyn i den samlede udviklingsindsats i Afrika. Indsatsen skal ses i tæt sammenhæng med arbejdet for at fremme seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, herunder adgangen til prævention og serviceydelser.
- ✓ Arbejde for højere økonomisk vækst og jobskabelse til gavn for de fattige i Afrika gennem udviklingssamarbejdet og mere handel og flere investeringer.
- ✓ Samarbejde med andre donorer og med internationale organisationer som Verdensbanken, IMF og EU-Kommissionen om, hvordan beskæftigelseshensynet bedre kan fremmes i udviklingssamarbejdet.
- ✓ Forstærke dialogen om den økonomiske politik og om god regeringsførelse og sætte fokus på beskyttelse af ejendomsrettigheder.
- ✓ Sætte fokus på iværksætter og virksomhedsstart i drøftelserne om de nationale udviklingsplaner i programsamarbejdslandene og gennem mikrofinansiering med særlig fokus på kvinders muligheder.

- ✓ Arbejde for at styrke erhvervsuddannelserne i afrikanske lande med udgangspunkt i de færdigheder, som virksomhederne efterspørger.
- ✓ Inddrage civilsamfundet og ikke mindst de unge afrikanere selv i bistandsindsatsen.
- ✓ Inddrage religiøse grupper i samarbejde og dialog i forbindelse med arbejdet i uddannelses og sundhedssektoren.
- ✓ Arbejde for styrket omsorg både for syge og for efterladte børn og unge.

Bæredygtig forvaltning af naturgrundlaget vil udgøre en særlig udfordring, både i kraft af den demografiske udvikling i Afrika, øget pres på ressourcer fra importlande og som konsekvens af klimaforandringer. Adgangen til vand vil mindskes mange steder, især i områder, hvor flere lande deler vandressourcer som f.eks. floder. Det vil øge risikoen for konflikt. Biodiversiteten vil også komme under pres, og der vil være øget risiko for spredning af sygdomme. Fire af FN's 2015- mål vil ikke kunne nås uden en kraftig indsats for at stabilisere Afrikas økosystemer.

Presset på Afrikas jorder og skove vil forøges og de naturskabte betingelser for landbruget vil blive vanskeligere. I nogle lande i Sahelområdet, hvor der i forvejen er alvorlig ørkenspredning, vil det f.eks. kræve store anstrengelser blot at opretholde landbrugsproduktionen på det nuværende niveau, og det vil true fødevarer sikkerheden og øge risikoen for hungersnød. Samtidig er Afrikas vidtstrakte naturlige skoveområder i hastig tilbagegang og det udgør en særlig udfordring at sikre en tilstrækkelig beskyttelse og bæredygtig benyttelse heraf.

Regeringen vil:

- ✓ Sætte fokus på en stærkere sammenhæng mellem indsatserne i landbrugs- og miljøsektorerne - især i Sahelområdet, hvor udfordringer er særligt store.
- ✓ Arbejde for at klimatilpasning bliver indarbejdet i de nationale udviklingsplaner, og at Danmark bidrager direkte til gennemførelsen gennem bistandssamarbejdet. Indsatsen vedrørende klimaforandringer vil gå hånd i hånd med en stærkere satsning på forebyggelse af de ødelæggende virkninger af naturkatastrofer.
- ✓ Virke for, at den afrikanske ungdom får bedre oplysning om og uddannelse i miljø.